Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Geschillenkamer

Beslissing ten gronde 37/2021 van 16 maart 2021

Deze beslissing werd vernietigd door het arrest 2021/AR/606

Dossiernr. : DOS-2020-00310

Betreft: klacht voor weigering weglaten adelijke titel op identiteitscoumenten en andere officiële documenten

De Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit, bestaande uit de heer Hielke Hijmans, voorzitter, en de heren Yves Poullet en Christophe Boeraeve, leden, die de zaak in deze samenstelling in behandeling neemt;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (Algemene Verordening Gegevensbescherming), hierna AVG;

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, hierna WOG

Gelet op het reglement van interne orde, zoals goedgekeurd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 20 december 2018 en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 15 januari 2019;

Gelet op de stukken van het dossier;

Heeft de volgende beslissing genomen inzake:

- de klager: mevrouw X
- de verweerder: Y, als vertegenwoordiger van Y1

1. Feiten en procedurele voorgeschiedenis

1. In december 2015 en januari 2016 heeft de klager bij haar gemeentebestuur een aanvraag ingediend voor de afgifte van een identiteitskaart zonder vermelding van haar adellijke titel (gravin). Verweerder was van mening dat het verzoek niet-ontvankelijk was, aangezien de titel zijns inziens integrerend deel uitmaakt van de naam en dus op de identiteitskaart moet worden vermeld.

2. In september 2016 diende klager bij haar gemeente een aanvraag in voor een nieuw paspoort. In dit verband koos zij voor de optie "adellijke titel : facultatief" (de titel stond niet op eerdere versies van haar paspoort). Kort na haar aanvraag nam het gemeentebestuur echter contact op met de klager om haar mee te delen dat de titel verplicht op het paspoort moest worden vermeld.

3. Bij brief van 28 maart 2016 heeft de voorganger van de GBA, de Privacycommissie (CBPL), aan verweerder (meer bepaald de directeur-generaal van de algemene directie Instellingen en Bevolking (ADIB) gevraagd of de vermelding van de adellijke titel op de identiteitskaart verplicht of facultatief was.

4. In een brief van 14 april 2016 heeft verweerder verklaard dat de vermelding van de adellijke titel in de akten verplicht is en dat deze derhalve op de identiteitskaart wordt vermeld zolang deze is opgenomen in het Rijksregister van natuurlijke personen. Ter ondersteuning van zijn beweringen beroept verweerder zich op:

- Artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 26 januari 1822 betreffende de titels van adel en de hoedanigheden ;
- Professor Henri De Page's "Traité élémentaire de droit civil belge";
- De FAQ van Y.

5. Bij brief van 12 juli 2016 heeft de CBPL aan verweerder geantwoord dat zij het niet eens was met de in de brief van 14 april 2016 ontwikkelde argumenten, aangezien na het koninklijk besluit van 26 januari 1822 betreffende adellijke titels en hoedanigheden nieuwe wetgeving en besluiten zijn vastgesteld waarmee rekening moet worden gehouden, te weten :

    - de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, waarin in artikel 6, §2, wordt bepaald welke gegevens op de identiteitskaart moeten worden vermeld, waaronder adellijke titels niet uitdrukkelijk worden vermeldt;

- de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens die in artikel 4 §1, 3° bepaalt dat gegevens : (...) toereikend, ter zake dienend en niet overmatig moeten zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt

6. Op 30 september 2016 verzocht verweerder de Raad van Adel van Y2 om advies over deze argumenten van de CBPL. In zijn advies van 18 januari 2017 stemt deze laatste in met de argumenten die verweerder in zijn brief van 14 april 2016 heeft ontwikkeld.

7. Bovendien vroeg verweerder op 8 maart 2017 het advies van het Y3. Y3 sloot zich aan bij het standpunt van verweerder.

8. Op 9 mei 2017 zijn de verschillende betrokken diensten bijeengekomen. Op deze vergadering:

- bevestigde Y3 opnieuw het behoud van de adellijke titel in de akten van de burgerlijke stand, waarbij de adellijke titel integraal deel uitmaakt van de naam;
- volgens Y2 moet de adellijke titel op paspoorten worden gehandhaafd;
- de CBPL van haar kant verzocht de adellijke titel van de identiteitskaart te schrappen.

Er werd geen consensus bereikt.

9. Op 16 mei 2017 heeft de CBPL in een samenvattende nota de argumenten die haar standpunt rechtvaardigen, herhaald en een oplossing voorgesteld die erin bestaat de adellijke titel systematisch op de identiteitskaart en het paspoort te vermelden, tenzij de betrokkene verzoekt om deze titel niet te vermelden.

10. Met een brief waarin de verweerder de verschillende argumenten en de oplossing die de CBPL voorstelde met redenen omkleed afwees, werd doorde verweerder aan de CPBL gezonden (gedateerd 28 mei 2018), die deze op 18 oktober 2018 aan klager doorstuurde. In de betrokken brief worden de verschillende argumenten uiteengezet van de verweerder om aan te tonen waarom de oplossing van de CBPL niet kan worden gevolgd.

11. Bij brief van 24 maart 2019 aan verweerder herhaalde klager haar verzoek om de adellijke titel van haar identiteitskaart en paspoort te verwijderen, en stelde zij drie oplossingen voor.

12. Klager wenste ook dat haar titel zou worden verwijderd uit alle door de administratie afgegeven documenten.

2. Rechtsgrond

- Artikel 5.1. b van de AVG

"Persoonsgegevens dienen "voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden [te] worden verzameld en mogen [deze] vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt; de verdere verwerking met het oog op archivering in het algemeen belang, wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden wordt overeenkomstig artikel 89, lid 1, niet als onverenigbaar met de oorspronkelijke doeleinden beschouwd". »

- Artikel 5.1. c van de AVG.

"persoonsgegevens moeten toereikend zijn, ter zake dienend en beperkt tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt (minimale gegevensverwerking)".

- Art. 6.1.e van de AVG.

"De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen."

3. De argumenten van de partijen

13. Verweerder betoogt dat de adellijke titel deel uitmaakt van de naam, en dus in de identiteitsdocumenten moet worden opgenomen. Elke afwijking zou een wetswijziging vereisen. De klager is daarentegen van mening dat de titel geen deel uitmaakt van de naam en niet noodzakelijk is voor de identificatie ervan.

14. Verweerder wijst erop dat in bepaalde teksten betreffende akten van de burgerlijke stand de vermelding van de titel verplicht is. De akten van de burgerlijke stand en de identiteitsdocumenten moeten echter noodzakelijkerwijs dezelfde gegevens bevatten, op grond van de noodzakelijke samenhang tussen het Rijksregister en de registers van de burgerlijke stand. Bijgevolg moet volgens verweerder de titel zowel op de akten van de burgerlijke stand als op de identiteitsbewijzen worden vermeld.

15. De klager betoogt dat volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens het "recht op een naam" het recht inhoudtdat niet kan worden opgelegd dat in haar naam verwijzingen worden opgenomen nemen die daar geen deel van uitmaken (de titel). Welnu, de verweerder antwoordt dat de titel integraal deel uitmaakt van de naam.

16. Volgens de klager is het noemen van de titel een bron van discriminatie, omdat het vooroordelen creëert in de collectieve verbeelding. Verweerder antwoordt dat de titel geen beschermd criterium van sociale afkomst is in de zin van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie.

4. Motivering

Vooraf merkt de Kamer op dat, hoewel de hierna vermelde bepalingen van de AVG niet in de conclusies van de partijen zijn opgenomen, de Geschillenkamer vaststelt dat de klacht bij haar aanhangig is en derhalve de aangevoerde juridische argumenten met betrekking tot de in de klacht uiteengezette betwiste feiten kwalificeert in het licht van de AVG, in de context van het aan haar voorgelegde geschil en in de context van de haar toegekende bevoegdheden.

De Geschillenkamer preciseert dat deze beslissing betrekking heeft op de identiteitskaart, en niet op het paspoort of andere door de administratie afgegeven documenten (zoals bijvoorbeeld het rijbewijs), aangezien alleen de identiteitskaart onder de bevoegdheid van verweerder valt.

4.1- Wat betreft de vermelding op de identiteitskaart van de titel naast de naam

17. Bij de huidige stand van het recht merkt de Geschillenkamer op dat er onzekerheid bestaat over de vraag of de titel al dan niet naast de naam moet worden vermeld op identiteitsdocumenten[1]. Hoewel het Koninklijk Besluit (KB) van 1822 betreffende de adellijke titels en de hoedanigheden nog steeds van toepassing is, aangezien het niet is ingetrokken, lijkt het verouderd. Het lijkt erop dat de praktijk vervolgens heeft geleid tot de invoeging van de titel in de akten van de burgerlijke stand. Dit gebruik is met name overgenomen in het koninklijk besluit van 8 januari 2006[2] alsook in dat van 3 februari 2019 betreffende de akten van de burgerlijke stand[3] waarin uitdrukkelijk wordt vermeld dat de titel moet worden vermeld (de andere aangehaalde wetteksten spreken zich niet uit over de vermelding van de titel).

18. In de lex specialis, de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten wordt de titel evenwel niet vermeld als een element dat op de identiteitskaart moet voorkomen. Artikel 6 §2 vermeldt immers:

[1] Vooreerst moet worden opgemerkt dat deze vraag verschilt van de hieronder besproken vraag of de titel integrerend deel uitmaakt van de naam.

[2] KB van 8 januari 2006 tot bepaling van de informatietypes, verbonden met de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen.

[3] KB van 3 februari 2019 tot vaststelling van de modellen van uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand.

"§2. [8 De identiteitskaart en de vreemdelingenkaart bevatten naast de handtekening van de houder ook persoonsgegevens die met het blote oog zichtbaar en elektronisch leesbaar zijn.]

De zowel met het blote oog zichtbare als elektronisch leesbare gegevens van persoonlijke aard betreffen :

1° naam;

2° de twee eerste voornamen;

3° de eerste letter van de derde voornaam;

4° de nationaliteit;

5° de geboortedatum;

6° het geslacht;

7° de plaats van afgifte van de kaart;

8° de begin- en einddatum van geldigheid van de kaart;

9° de benaming en het nummer van de kaart;

10° de foto van de houder;

11° (...); <L 2004-07-09/30, art. 95, 011; in werking : 25-07-2004>

12° het identificatienummer van het Rijksregister.

Aangezien deze wet die specifiek is voor identiteitskaarten, de *lex specialis* vormt, alsook op grond van de hiërarchie van normen, moet deze wet voorrang hebben op het Koninklijk Besluit van 1822.

4.2- Betreffende de vraag of de titel deel uitmaakt van de naam

19. Over de vraag of de titel een integrerend deel van de naam uitmaakt, wordt nog gediscussieerd. Geen enkele door de partijen aangehaalde normatieve tekst neemt hierover een standpunt in (het voornoemde koninklijk besluit van 1822 geeft alleen aan dat de titel naast de naam moet worden vermeld, zonder expliciet te maken dat hij er deel van uitmaakt). Recente rechtspraak[4] lijkt echter onderscheid te maken tussen titel en naam.

20. Aangezien het argument inzake het recht op naam (dat door de klager wordt aangevoerd om de opneming van haar titel in haar naam te verwerpen) rechtstreeks verband houdt met de vraag of de titel al dan niet een integrerend deel van de naam uitmaakt, en aangezien dit aspect niet onder de bevoegdheid van de Geschillenkamer valt, wordt deze kwestie in deze beslissing niet behandeld.

21. De klager beriep zich ook op discriminatie in verband met de vermelding van haar titel op haar identiteitskaart, vanwege de collectieve verbeelding die vaak met adellijke titels wordt geassocieerd. De Geschillenkamer is van oordeel dat dit weliswaar niet onder haar rechtstreekse bevoegdheid valt, maar dat, aangezien de "*regels betreffende de*

[4] Zie met name het arrest C. App. Brussel, 2020-6638, 01 oktober 2020, blz. 17-18.

bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van hun persoonsgegevens (...) hun grondrechten en fundamentele vrijheden moeten eerbiedigen", en dat voorts het recht op gegevensbescherming een grondrecht is, dat onder meer tot doel heeft "*bijdragen tot de verwezenlijking van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid*[5]*,* " dit discriminatieargument *à fortiori* door de Kamer in aanmerking kan worden genomen, voor zover de vermelding van de titel niet noodzakelijk is voor de verwerking die voor een identiteitskaart wordt nagestreefd (zoals hierna wordt hernomen).

4.3- Wat de samenhang tussen het Rijksregister en de registers van de burgerlijke stand betreft

22. Verweerder wijst erop dat bepaalde teksten betreffende de akten van de burgerlijke stand (de voormelde koninklijke besluiten van 8 januari 2006 "tot bepaling van de informatietypes, verbonden met de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen" en het koninklijk besluit van 3 februari 2019 "tot vaststelling van de modellen van uittreksels en afschriften van akten van de burgerlijke stand, de vermelding van de titel in akten van de burgerlijke stand voorschrijven. Welnu, de verweerder merkt op dat de akten van de burgerlijke stand en de identiteitsdocumenten noodzakelijkerwijs dezelfde gegevens moeten bevatten, op grond van de noodzakelijke samenhang tussen het Rijksregister en de registers van de burgerlijke stand. Ook wordt gesteld dat de intentie van de wetgever om discrepanties tussen deze registers te verminderen, des te duidelijker is sinds de oprichting van de databank voor de akten van de burgerlijke stand (DABS) in 2018, die onder meer tot doel heeft de gegevens in het Rijksregister bij te werken op basis van de gegevens die daarin zijn opgenomen[6]. Bijgevolg moet volgens verweerder de titel zowel op de akten van de burgerlijke stand als op de identiteitsbewijzen worden vermeld.

---

[5] Overweging 2 bij AVG. De beginselen en regels betreffende de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van hun persoonsgegevens dienen, ongeacht hun nationaliteit of verblijfplaats, in overeenstemming te zijn met hun grondrechten en fundamentele vrijheden, met name met hun recht op bescherming van persoonsgegevens. Deze verordening beoogt bij te dragen aan de totstandkoming van een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht en van een economische unie, alsook tot economische en sociale vooruitgang, de versterking en de convergentie van de economieën binnen de interne markt en het welzijn van natuurlijke personen.

[6] Art. 72 van de wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing;

"De DABS heeft tot taak:

1° het ondersteunen van de ambtenaren van de burgerlijke stand en van de consulaire ambtenaren in hun wettelijke opdrachten inzake het opmaken en bijhouden van de akten en de registers van de burgerlijke stand;

2° het als authentieke bron waarborgen van de opslag, bewaring en terbeschikkingstelling van alle in de DABS opgenomen akten van de burgerlijke stand, zonder te raken aan de wettelijke opdrachten van het Rijksregister als authentieke bron voor de identificatiegegevens van natuurlijke personen;

3° het verzekeren van een dienstverlening aan de burgers, ongeacht waar ze zich bevinden;

4°het vereenvoudigen van administratieve procedures door het verplicht hergebruik van de in de DABS beschikbare akten en gegevens;

5° het ondersteunen van de rechterlijke orde bij de uitvoering van hun opdrachten;

6° te voorzien in een uniform en centraal toezicht op het opmaken en bewaren van de akten en het afleveren van uittreksels en afschriften ervan;

23. Hoewel de Geschillenkamer gevoelig is voor de noodzaak van samenhang tussen de gegevens in het DABS, het Rijksregister en de bevolkingsregisters, herinnert zij er in haar rol van hoedster van de AVG en andere wetten inzake gegevensbescherming en privacy aan dat het van fundamenteel belang is dat het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt geëerbiedigd. In de AVG is derhalve in hetzelfde artikel 25 (Gegevensbescherming door ontwerp en gegevensbescherming als standaardinstelling) vastgelegd dat :

"1. Rekening houdend met de stand van de techniek, de uitvoeringskosten, en de aard, de omvang, de context en het doel van de verwerking, alsook met de qua waarschijnlijkheid en ernst uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen welke aan de verwerking zijn verbonden, treft de verwerkingsverantwoordelijke, zowel bij de bepaling van de verwerkingsmiddelen als bij de verwerking zelf, passende technische en organisatorische maatregelen, zoals pseudonimisering, die zijn opgesteld met als doel de gegevensbeschermingsbeginselen, zoals minimale gegevensverwerking, op een doeltreffende manier uit te ***voeren en de nodige waarborgen*** *in de verwerking in te bouwen ter naleving van de voorschriften van deze verordening en ter bescherming van de rechten van de betrokkenen.*

2- De verwerkingsverantwoordelijke treft passende technische en organisatorische maatregelen om ervoor te zorgen ***dat in beginsel alleen persoonsgegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor elk specifiek doel van de verwerking****. Die verplichting geldt voor de hoeveelheid verzamelde persoonsgegevens, de mate waarin zij worden verwerkt, de termijn waarvoor zij worden opgeslagen en de toegankelijkheid daarvan. Deze maatregelen zorgen met name ervoor dat persoonsgegevens in beginsel niet zonder menselijke tussenkomst voor een onbeperkt aantal natuurlijke personen toegankelijk worden gemaakt*

4.3.1- Wat betreft de naleving van het beginsel van de minimale gegevensverwerking en het finaliteitsbeginsel (artikel 5.1.c en artikel 5.1.b van de AVG)

24. Als verwerkingsverantwoordelijke is de verweerder verplicht de gegevensbeschermingsbeginselen in acht te nemen en moet hij kunnen aantonen dat deze beginselen worden nageleefd (verantwoordingsplichtbeginsel - artikel 5.2 van de AVG). Bovendien moet hij nog steeds in zijn hoedanigheid van verantwoordelijke voor de gegevensverwerking alle nodige maatregelen invoeren (artikel 24 van de AVG). Artikel 5.1.b

7° de uitvoering van de internationale verdragen en akkoorden op het gebied van de burgerlijke stand mogelijk te maken;

8° het opmaken van globale en geanonimiseerde statistieken met betrekking tot de burgerlijke stand mogelijk te maken;

9° het instaan voor de bewaring van de akten van de burgerlijke stand tot op het ogenblik van de overdracht ervan aan het Rijksarchief;

10° te voorzien in een gelijktijdige actualisatie van de gegevens van het Rijksregister op basis van de gegevens opgenomen in de DABS.

van de AVG bekrachtigt het finaliteitsbeginsel, hetzij de vereiste dat de gegevens worden verzameld voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden. Het is in het licht van het doeleinde dat andere, eveneens in artikel 5 van de AVG neergelegde beginselen kunnen worden toegepast, waaronder het minimaliseringsbeginsel, volgens hetwelk alleen gegevens mogen worden verwerkt die toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot hetgeen noodzakelijk is voor het bereiken van het doeleinde (artikel 5.1.c van de AVG).

25. Met andere woorden, elke verwerking van persoonsgegevens heeft haar eigen doel. De verwerking in het kader van een gezinssamenstellingsdocument of een kiesbrief dient niet hetzelfde doel als de verwerking in het kader van een identiteitskaart. Het doel van de identiteitskaart in deze context is de betrokkene te identificeren.

26. Met toepassing van het finaliteitsbeginsel is de Geschillenkamer van oordeel dat de logica van overeenstemming tussen het Rijksregister en de akten van de burgerlijke stand niet impliceert dat de titel van klaagster op haar identiteitskaart moet worden vermeld. Het feit dat de titel van de klager in de DABS is opgenomen, betekent niet dat elk document waarvan de gegevens op basis van de DABS worden gegenereerd, noodzakelijkerwijs alle gegevens van dat gegevensbestand moet bevatten. Zoals hierboven vermeld, moeten de gegevens uit de DABS worden geselecteerd overeenkomstig het doel van het gegenereerde document (en ook rekening houdend met het minimaliseringsbeginsel - zie volgend punt). Dit geldt des te meer voor de identiteitskaart, een document dat regelmatig en voor verschillende doeleinden in het dagelijks leven wordt gebruikt.

27. Het begrip noodzakelijk is overigens opgenomen in artikel 6.1.e van de AVG[7] *dat het volgende bepaalt "de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen*" (wij onderlijnen). Dit begrip moet samen worden gelezen met het beginsel van de minimale verwerking van gegevens (5.1.c van de AVG - zie supra -), die "toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt". De vermelding van persoonsgegevens op identiteitsdocumenten en akten van de burgerlijke stand is bedoeld om de betrokkene te identificeren. Derhalve moet worden nagegaan in hoeverre de verwijzing naar de titel noodzakelijk is om de klager te identificeren.

[7] Of de verwerking in het onderhavige geval in overeenstemming is met dit artikel wordt hierna in de punten 36 en volgende onderzocht.

28. Het HvJEU herinnerde er in zijn arrest Huber[8] aan dat het begrip noodzaak een "*autonoom gemeenschapsrechtelijk begrip" is dat aldus moet worden uitgelegd dat het volledig beantwoordt aan het doel van de richtlijn zoals omschreven in artikel 1, §1, daarvan.* » (§52).

29. Het benadrukte tevens dat "*de voor een register verantwoordelijke autoriteit [...] erop [moet] toezien dat de bewaarde gegevens in voorkomend geval worden bijgewerkt, zodat zij enerzijds overeenstemmen met de feitelijke situatie van de betrokkenen en anderzijds dat overbodige gegevens uit dat register worden verwijderd.* "(§ 60) (wij onderlijnen).

30. Deze rechtspraak, die zeker in het licht van artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG is geformuleerd, geldt voor alle legaliteitsgronden die deze voorwaarde van noodzakelijkheid handhaven. Ook nu Richtlijn 95/46/EG is ingetrokken, blijft zij relevant, aangezien deze noodzakelijkheidseis wordt gehandhaafd in artikel 6.1.b) tot en met f), van de AVG. Artikel 6.1 van de AVG komt in de plaats van artikel 7 van de richtlijn, zonder dat de desbetreffende bepalingen worden gewijzigd.

31. De Groep van het Artikel 29 Werkgroep verwees ook naar de jurisprudentie van het EHRM bij het formuleren van het vereiste van noodzakelijkheid[9] en concludeert dat het adjectief " noodzakelijk dus de flexibiliteit mist van termen als " ontvankelijk , " normaal , " bruikbaar , " redelijk , of " opportuun".[10]

32. De Geschillenkamer is van oordeel dat de vermelding van de naam, achternaam, geboortedatum en -plaats, alsmede het rijksregisternummer van klager voldoende zijn om deze te identificeren Het feit dat de vermelding van de adellijke titel op het paspoort tot 2011 facultatief was, lijkt er ook op te wijzen dat de titel niet noodzakelijk is voor de identificatie van de betrokkene.

33. De Geschillenkamer is voorts van mening dat bij de beoordeling van de noodzaak om de adellijke titel te vermelden, een onderscheid moet worden gemaakt tussen de identiteitskaart, voor zover het gaat om een document dat vereist is en regelmatig wordt gebruikt, en documenten van de burgerlijke stand (zoals bijvoorbeeld de gezinssamenstelling). Aangezien de identiteitskaart in het dagelijks leven regelmatig zal worden gebruikt, is het des te belangrijker ervoor te zorgen dat zij alleen de gegevens bevat die strikt noodzakelijk zijn voor de identificatie.

---

[8] EHRM, Heinz Huber c. Bundesrepublik Deutschland, C-524/06, 16 décembre 2008

[9] Groep Artikel 29, Advies 06/2014 van 9 april 2014 "on the notion of legitimate interests of the data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC" (WP 217)

[10] EHRM, 25 maart 1983, *Silver and others* v. Groot-Brittannië , § 97.

34. De Geschillenkamer is van mening dat de vermelding van de adellijke titel, in elk geval op de identiteitsdocumenten, geen strikt noodzakelijke vermelding voor de identificatie is, en dus overbodig is. Op grond van het minimaliseringsbeginsel (artikel 5.1.c), van de AVG) is het niet nodig dat de titel op de ID-kaart wordt vermeld.

35. Zonder een standpunt in te nemen over de vraag of de titel al dan niet integrerend deel uitmaakt van de naam, merkt de Geschillenkamer op dat het koninklijk besluit van 1822 betreffende de adellijke titels en de hoedanigheden, dat voorschrijft dat de titel naast de naam wordt vermeld (hetgeen erop wijst dat de adellijke titel niet de naam is, maar een aanvulling daarop), vragen doet rijzen met betrekking tot artikel 5.1.c) van de AVG (minimaliseringsbeginsel).

4.3.2- Wat betreft de rechtmatigheidsgrondslag van de uitoefening van een taak van algemeen belang (artikel 6.1.e van de AVG)

36. Er wordt niet betwist dat verweerder persoonsgegevens verwerkt. Voor zover de betrokken verwerking door verweerder is verricht in zijn hoedanigheid van orgaan van de Belgische Staat, rijst de vraag naar de rechtmatigheid van de verwerking en de verenigbaarheid ervan met artikel 6.1.e van de AVG.

37. De Geschillenkamer meent dat de beoordeling door een verwerkingsverantwoordelijke van de rechtmatigheid van een verwerking op grond van zijn taak van algemeen belang (die, ter herinnering, "*noodzakelijk moet zijn voor de vervulling van een taak van algemeen belang of een taak die deel uitmaakt van de uitoefening van het openbaar gezag die aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen*") niet kan worden losgekoppeld van het doel van de betrokken verwerking, in dit geval de identificatie van de betrokkene.

38. De bewering van het tegendeel zou erop neerkomen dat de verwerkingsverantwoordelijke wordt vrijgesteld van elk onderzoek naar de relevantie van de verwerkte gegevens, hoewel de uitvoering van dit in artikel 5.1.c van de AVG neergelegd grondbeginsel van gegevensbescherming op hem rust in zijn hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke.

39. De Geschillenkamer is van mening dat de enige bruikbare interpretatie dat aan het begrip noodzaak, zoals opgelegd door de rechtspraak van het EHRM en het HvJEU " zijn volle effect kan geven, erin bestaat alleen die gegevens als "noodzakelijk voor de vervulling van de taak van algemeen belang" te kwalificeren die noodzakelijk zijn om de betrokkene te identificeren. De vermelding van de titel is niet noodzakelijk voor de vervulling van de taak van openbaar belang door verweerder. Derhalve concludeert de Geschillenkamer dat er geen grondslag is voor de rechtmatigheid van de verwerking door verweerder, en dat er derhalve sprake is van een schending van artikel 6.1.e van de AVG.

4.3.3- Wat het door de klager voorgestelde " opt out "-systeem betreft

40. De klager stelt voorts een " opt-out -systeem" voor, waarbij een houder van een adellijke titel kan verzoeken dat de titel uit zijn of haar identiteitsdocumenten en akten van de burgerlijke stand wordt verwijderd. Bij ontstentenis van een verzoek zou de titel systematisch worden vermeld. Verweerder verwerpt dit voorstel en voert in zijn conclusies aan dat het niet kan voorzien in een individuele behandeling en dat dezelfde regeling moet worden toegepast op alle houders van een adellijke titel, met het risico dat het legaliteitsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel en dus het rechtszekerheidsbeginsel worden ondermijnd.

41. Uit lezing van de brief van verweerder van 28 mei 2018 aan het GBA (stuk 8 van de verweerder) blijkt dat de kosten voor het aanpassen van het informaticasysteem van verweerder om de adellijke titel automatisch te verwijderen, indien daarom wordt verzocht, te hoog zouden zijn voor een individueel verzoek. Hoewel de Geschillenkamer positief staat tegenover dit argument, herinnert zij er toch aan dat het Markenthof eerder heeft geoordeeld dat het argument van een bank betreffende de technische moeilijkheden en kosten die gepaard gaan met de aanpassing van een informaticaprogramma door een accent aigu op de naam van een cliënt aan te brengen, niet relevant is. Het Hof stelt ook dat de gebruikte computerprogramma's moeten voldoen aan de vereisten van de AVG[11]. Het is redelijk te denken dat deze redenering a fortiori van toepassing zou zijn op de adellijke titel.

42. In ieder geval wordt in de bovengenoemde brief van 28 mei 2018 van verweerder ook verwezen naar de mogelijkheid van een eenmalige handmatige wijziging in het (de) desbetreffende dossier(s), maar wordt dit afgewezen omdat het risico op fouten en onoplettendheid te groot zou zijn. Welnu, gelet op de verklaring van verweerder dat op de datum van de brief de enige houder van een adellijke titel die deze had aangevraagd, klager was, lijkt het risico van een vergissing als gevolg van een manuele manipulatie van het informaticasysteem gering.

43. Ten slotte beklemtoont de Geschillenkamer dat zij het in casu weliswaar niet noodzakelijk acht dat verweerder zijn informaticasysteem aanpast om de geautomatiseerde intrekking van de adellijke titel mogelijk te maken, maar herinnert zij eraan dat een technologische belemmering, afhankelijk van de context en voor zover zij redelijk en evenredig is, de uitoefening van een van de fundamentele rechten van een betrokkene niet in de weg kan staan.

44. Volledigheidshalve en gelet op de door verweerder aangevoerde technische argumenten, vestigt de Geschillenkamer de aandacht van verweerder op de noodzakelijke eerbiediging van gegevensbescherming door ontwerp en gegevensbescherming als standaardinstelling, die is

[11] C.App. Brussel, 2019/7537, 9 oktober 2019, blz. 15.

gebaseerd op artikel 25 van de AVG[12]. Deze concepten behoren tot de hoekstenen van de AVG en de verantwoordingsplicht die de kern ervan vormt, in artikel 5.2, in samenhang met artikel 24 van de AVG. Zij zijn vervat in het hierboven genoemde artikel 25 van de AVG en worden nader toegelicht in overweging 78 van de AVG. De verweerder is derhalve wel degelijk verplicht de "passende technische en organisatorische maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat standaard alleen persoonsgegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor elk specifiek doel van de verwerking ", naast het feit dat hij dergelijke maatregelen al in de ontwerpfase heeft opgenomen.

45. In zijn richtsnoeren 4/2019 inzake gegevensbescherming door ontwerp en gegevensbescherming en als standaardinstelling, verduidelijkt de EDPB dat artikel 25.1 van de AVG inhoudt dat de verwerkingsverantwoordelijken in een vroeg stadium bij het plannen van een nieuwe verwerking rekening moeten houden met gegevensbescherming door ontwerp en bij standaardinstellingen. De verwerkingsverantwoordelijken moeten de gegevensbescherming voorafgaand aan de verwerking, en ook tijdens de gehele duur van de verwerking, concreet vorm geven en de doeltreffendheid van de gekozen maatregelen en waarborgen regelmatig evalueren. Dezelfde beginselen zijn ook van toepassing op bestaande systemen die persoonsgegevens verwerken[13]. Met andere woorden, de bescherming van hun persoonsgegevens is inherent (ingebouwd) aan de verwerking.

46. Het EHvJ heeft in zijn jurisprudentie ook het belang van deze begrippen benadrukt, met name in zijn arrest in de zaak Digital Rights Ireland, waarin het Hof oordeelde dat de essentie van artikel 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie vereist dat technische en organisatorische maatregelen worden genomen om te waarborgen dat persoonsgegevens doeltreffend worden beschermd tegen het risico van misbruik en tegen ongeoorloofde toegang en ongeoorloofd gebruik[14].

5. Corrigerende maatregelen en sancties

[12] Art. 25 van de AVG.

"1. Rekening houdend met de stand van de techniek, de uitvoeringskosten, en de aard, de omvang, de context en het doel van de verwerking alsook met de qua waarschijnlijkheid en ernst uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen welke aan de verwerking zijn verbonden, treft de verwerkingsverantwoordelijke, zowel bij de bepaling van de verwerkingsmiddelen als bij de verwerking zelf, passende technische en organisatorische maatregelen, zoals pseudonimisering, die zijn opgesteld met als doel de gegevensbeschermingsbeginselen, zoals minimale gegevensverwerking, op een doeltreffende manier uit te voeren en de nodige waarborgen in de verwerking in te bouwen ter naleving van de voorschriften van deze verordening en ter bescherming van de rechten van de betrokkenen.

De verwerkingsverantwoordelijke treft passende technische en organisatorische maatregelen om ervoor te zorgen dat in beginsel alleen persoonsgegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor elk specifiek doel van de verwerking. Die verplichting geldt voor de hoeveelheid verzamelde persoonsgegevens, de mate waarin zij worden verwerkt, de termijn waarvoor zij worden opgeslagen en de toegankelijkheid daarvan. Deze maatregelen zorgen met name ervoor dat persoonsgegevens in beginsel niet zonder menselijke tussenkomst voor een onbeperkt aantal natuurlijke personen toegankelijk worden gemaakt.

[13] EDPB, Guidelines 4/2019 on Article 25, Data Protection by Design and by Default, Version 2.0, Adopted on 20 October 2020, p 4.

[14] HvJ, zaken C-293/12 en C-594/12, Digital Rights Ireland, parag. 40 et 66-67.

47. Op basis van bovenstaande analyse is de Geschillenkamer van oordeel dat de verwerkingsverantwoordelijke, door te weigeren in te gaan op het verzoek van klager om de vermelding van haar adellijke titel van haar identiteitskaart te verwijderen, de artikelen 5.1.c, 5.1.b en 6.1.e van de AVG heeft geschonden

48. Krachtens artikel 100 WOG heeft de Geschillenkamer de bevoegdheid om:

1° een klacht te seponeren;

2° de buitenvervolgingstelling te bevelen;

3° een opschorting van de uitspraak te bevelen;

4° een schikking voor te stellen;

5° waarschuwingen en berispingen te formuleren;

6° te bevelen dat wordt voldaan aan de verzoeken van de betrokkene om zijn rechten uit te oefenen;

7° te bevelen dat de betrokkene in kennis wordt gesteld van het veiligheidsprobleem;

8° te bevelen dat de verwerking tijdelijk of definitief wordt bevroren, beperkt of verboden;

9° te bevelen dat de verwerking in overeenstemming wordt gebracht;

10° de rechtzetting, de beperking of de verwijdering van gegevens en de kennisgeving ervan aan de ontvangers van de gegevens te bevelen;

11° de intrekking van de erkenning van certificatie-instellingen te bevelen;

12° dwangsommen op te leggen;

13° administratieve geldboeten op te leggen;

14° de opschorting van grensoverschrijdende gegevensstromen naar een andere Staat of een internationale instelling te bevelen;

15° het dossier over te dragen aan het parket van de procureur des Konings te Brussel, die het in kennis stelt van het gevolg dat aan het dossier wordt gegeven;

16° geval per geval te beslissen om haar beslissingen bekend te maken op de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit.

49. Het is belangrijk de niet-naleving van de artikelen 5.1.c, 5.1.b en 6.1.e van de AVG in de juiste context te plaatsen om de meest geschikte sancties en/of corrigerende maatregelen

vast te stellen. Overeenkomstig artikel 83 van de AVG moeten de administratieve boetes "doeltreffend, evenredig en afschrikkend" zijn. Daartoe wordt met name rekening gehouden met "de aard, de ernst en de duur van de inbreuk "[15]. Zoals hierboven vermeld, zijn de beginselen van minimalisering (artikel 5.1.c) en finaliteit (artikel 5.1.b) hoekstenen van de AVG, vooral in combinatie met het rechtmatigheidsbeginsel (artikel 6 AVG) en gegevensbescherming van bij het ontwerp en gegevensbescherming als standaardinstelling, aangezien zij binnen het toepassingsgebied van de fundamentele beginselen van gegevensbescherming vallen. De Geschillenkamer merkt ook op dat klager al sinds 2016 probeert om de vermelding van haar adellijke titel uit haar administratieve documenten te laten verwijderen, zonder succes.

50. Aangezien artikel 83 van de AVG niet van toepassing is op overheidsinstanties[16], is de Geschillenkamer niettemin van oordeel dat een berisping de meest passende sanctie is voor de bovengenoemde tekortkomingen in het verleden, en gelast zij voor de toekomst dat de verwerking voldoet aan de beginselen van doelbinding en minimalisering, door de vermelding van de adellijke titel van de identiteitskaart van de klager te schrappen.

51. Gezien het belang van transparantie met betrekking tot het besluitvormingsproces en de beslissingen van de Geschillenkamer, zal dit besluit worden gepubliceerd op de website van de Gegevensbeschermingsautoriteit, waarbij de directe identificatiegegevens van de genoemde partijen en personen, zowel natuurlijke als rechtspersonen, worden verwijderd.

OM DEZE REDENEN,

DE GESCHILLENKAMER

Beslist na beraadslaging:

- Een berisping op te leggen;
- te gelasten dat de verwerking in overeenstemming is met de beginselen van doelbinding en minimalisering, door de vermelding van de adellijke titel op de identiteitskaart van de klager te verwijderen, binnen 30 dagen na de kennisgeving van deze beslissing;
- de verwerkingsverantwoordelijke te gelasten de Gegevensbeschermingsautoriteit (Geschillenkamer) per e-mail binnen dezelfde termijn op de hoogte te stellen van het resultaat van deze beslissing via het e-mailadres litigationchamber@apd-gba.be;

[15] Artikel 83.2. a) AVG.

[16] Artikel 221 § 2 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. *Het artikel 83 van de Verordening is niet van toepassing op de overheid en hun aangestelden of gemachtigden, tenzij het gaat om een publiekrechtelijke rechtspersoon die goederen of diensten aanbiedt op een markt.*. »

Tegen deze beslissing kan op grond van art. 108, § 1 WOG, beroep worden aangetekend binnen een termijn van dertig dagen, vanaf de betekening van de kennisgeving, bij het Marktenhof, met de Gegevensbeschermingsautoriteit als verweerder.

(get.) Hielke Hijmans

Voorzitter van de Geschillenkamer